N°. 725. **DE GRONDWET.** 1855.

WOENSDAG 26 SEPTEMBER.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De nadere missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan den Gemeenteraad van Amsterdam, betrekkelijk het ingediend adres om, krachtens art. 255 der Gemeentewet, bij de herziening van het Plaatselijk belastingstelsel, af te wijken van sommige voorschriften der Gemeentewet, heeft teregt opmerking gebaard, en in de Gemeenteraads-vergadering, waarin zij werd medegedeeld, bevreemding verwekt.

Wij hebben ons in dit blijk van zelfstandigheid des Ministers verheugd. Er behoort moed toe, vooreerst om een eenmaal opgevat gevoelen als hoofd van een Gemeentebestuur, te laten varen, als men de zaak anders inziet bij het bekleeden van den ministeriëlen zetel; maar ook, vervolgens, om aan de nieuwe overtuiging gestand te blijven tegenover zulk een ligchaam, als de Gemeenteraad der hoofdstad.

Wij laten daar, of het bezwaar tegen de afwijking van art. 254 der Gemeentewet, zoowel als de afwijking zelve, juist en gegrond is; maar niet zonder beteekenis is de twijfel van den Minister, of de afschaffing van den rijks-accijns op het gemaal niet eene wijziging heeft gebragt in de meening van het Gemeentebestuur, „met betrekking tot de door dat bestuur verlangde uitzondering op dat punt."

De voorstellen van het collegie van dagelijksch bestuur, om het gemaal te heffen tot het bedrag der hoofdsom van den rijks-accijns enz., hebben reeds dadelijk voedsel gegeven aan het vroeger door ons geopperd vermoeden, dat het den Raad niet ontbrak aan de overtuiging, dat het stiptelijk in acht nemen der voorschriften van de Gemeentewet geen bezwaar ontmoette, maar dat men aldaar ongezind was om er zich aan te onderwerpen.

Wij laten daar, om welke reden.

Bij de aanstaande beraadslagingen over de Staatsbegrooting voor 1856 zal welligt weder ter sprake komen de wet op het regt van patent, in betrekking tot de belangen van handel en nijverheid, in hare ondoeltreffende voorschriften, en in hare gebrekkige en willekeurige toepassing. Als eene bijdrage tot de regte waardering van die wet, wijzen wij op de assimilatiën van onderscheidene beroepen en bedrijven, zoo als die van tijd tot tijd bij ministeriële instructiën zijn bepaald.

Zoo worden met laken-, stoffen- en andere verwers gelijk gesteld: de verwers van *oude kleederen;*

met bergsch-blaauwmakerijen, de schijtgeelfabrieken;

met zegellak-fabrieken, de schoensmeer-bereiderijen;

met artsenijmengers, chemisten en drogisten, de bereiders of verkoopers van middelen tegen de watervrees, balsemverkoopers en zalfverkoopers;

met verhuurders van sleep- en rolkoetsen, de kielligters;

met veeartsen, paarden- en beesten-docters, de beestensnijders en likdoornverdrijvers; en

met houders van huur-, verhuur- en aanwijzingskantoren, besteders van bedienden, dienstboden, verhuurders en wervers van matrozen, de directeuren der brieven-posterijen, inschrijvingen aannemende op tijdschriften en dagbladen.

Diakenen der Nederduitsche Hervormde gemeente te Leijden hebben dezer dagen bij gedrukte circulaire de leden hunner gemeente ernstig uitgenoodigd, om de giften in de wekelijksche kerkcollecten en de jaarlijksche inschrijvingen ten behoeve van de armen te verhoogen.

Zij wijzen op de duurte der levensmiddelen, die de aanvragen om onderstand doet vermeerderen.

Zij klagen over de duurte van het *brood*, dat zij uitreiken en eene meerdere uitgaaf van ƒ 150 tot ƒ 200, elke week zal vorderen. De belangrijke voorraad van *turf* is in den laatsten strengen winter geheel uitgedeeld en, zoo de verwachte ondersteuning niet opdaagt, zou de warme spijsuitdeeling moeten worden gestaakt.

De subsidie uit de Stedelijke kas is weder ƒ 1300 minder en de opbrengst der wekelijksche kerkcollecten is in de laatste 50 jaren tot op ⅕ gedeelte ingekrompen.

Betreurenswaardige en moedbenemende omstandigheden voorwaar! en vooral, wanneer men op het lot der armen let, is het een toestand, die dringend voorziening eischt.

Maar acht men waarlijk de redding nabij, als de kerkelijke armenkas door verhoogde giften wordt gestijfd en de uitdeeling van brood en turf en warme spijze ruimer en buiten bezwaar kan geschieden? Wij gelooven gaarne, dat het beheer der kerkelijke armenkas daarmede uitnemend zou worden geriefd, maar is daarvan wel eene betere armenzorg te wachten?

De kerkelijke liefdadigheid kwijnt, terwijl de bijzondere toeneemt; — is daaruit niet te besluiten, dat de *kerkelijke* armenzorg bij de protestanten weinig sympathie vindt? Zoo er al grond bestond voor het vermoeden, dat de kwijning der kerkelijke liefdadigheid niet het minst veroorzaakt is geworden door de ongegronde vrees voor verkorting harer zelfstandigheid van de zijde van het Staatsgezag: de gebeurtenissen van de laatste 2 en 3 jaren moesten alle redenen tot klagten over *vermindering van de opbrengst der kerkcollecten* hebben doen verdwijnen. De nieuwe wet op het Armbestuur schijnt tot nog toe weinig vruchten te hebben gedragen en het stelsel, dat daarin ten grondslag ligt, nog niet aan de verwachting te hebben beantwoord.

Naar ons inzien ligt de oorzaak der toenemende armoede dieper dan waar men haar zoekt, zoo men het al eens is, dat de armoede toeneemt, en niet van algemeene volkswelvaart droomt; zoo men al gezind is naar de oorzaken te peilen en zich niet bloot bepaalt tot het constateren der uitkomsten en feiten.

Maar toch, al stemt men in met de toejuiching, die men aan de kerkelijke armenzorg, zoo als die gewoonlijk uitgeoefend wordt, toezwaait, dan gevoelt men niettemin het onvermogen van de kerkelijke liefdadigheid, om buiten algemeene en doeltreffende regeringsmaatregelen de kwaal van het pauperisme te genezen. En daarop toch komt het aan.

Zou al niet reeds de afschaffing van den Rijksaccijns op het gemaal een *dadelijken* invloed hebben op de uitgaven voor onderstand in *brood*, en gunstig, met eene daarmede te gelijk gepaard gaande ontheffing van plaatselijke belasting, moeten werken op den prijs van het brood voor de mindere standen? Wij weten toch, dat de armbesturen ook in dien Rijksaccijns voor het armenbrood bijdragen ongeveer *ééne cent* van ieder pond.

Vergeten wij niet, dat de prijzen der eerste levensmiddelen tot elkander in naauw verband staan en dat de verlaging en de verhooging van het ééne voorwerp ook die des anderen ten gevolge heeft, dan zullen wij ook vooral trachten te bevorderen, dat de prijs van het beste en het meest onmisbare voedingsmiddel in eene fabriekstad zoo goedkoop mogelijk voor de mindere standen worde gesteld, omdat voor het verdiende loon zooveel mogelijk wordt verkregen en niet dat loon, door de duurte van hetgeen tot levensonderhoud vereischt wordt, ten bezware der nijverheid moet worden verhoogd.

Staatsbegrooting voor 1856.

ZESDE HOOFDSTUK. (*Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst.*)

Iste AFDEELING. *Kosten van het Departement.* Art. 1. Tractement van den Minister ƒ 8,000; art. 2. Tractement van den secretaris-generaal en adviseur, tractementen en belooningen van de verdere ambtenaren, geëmploijeerden en bedienden ƒ 21,350; art. 3. Bureau- en locaalbehoeften, benevens druk- en bindwerk, boeken en kleine uitgaven ƒ 3,850; art. 4. Reis- en verblijfkosten ƒ 150; totaal ƒ 33,350.

IIde AFDEELING. *Protestantsche kerkgenootschappen.* Art. 5. Kosten van de provinciale collegien van toezigt op de kerkelijke administratie, van de provinciale kerkbesturen, de Commissie tot de Zaken der Waalsche kerken, de classicale besturen en ringvergaderingen, alle bij de Hervormden, mitsgaders kosten van kerkbestuur bij de Lutherschen en Remonstranten, benevens druk- en bindwerk ten behoeve der verschillende Protestantsche kerkgenootschappen ƒ 52,500; art. 6. Tractementen van Hervormde predikanten ƒ 1,069,644.31¼; art. 7. Tractementen van Evangelisch-Luthersche predikanten ƒ 33,840; art. 8. Tractementen van Hersteld Evangelisch-Luthersche predikanten ƒ 3,200; art. 9. Tractementen van Doopsgezinde predikanten ƒ 8,600; art. 10. Tractementen van Remonstrantsche predikanten ƒ 19,900; art. 11. Tractementen voor nieuwe standplaatsen, verhoogingen of personele toelagen, hare plaats vervangende ƒ 15,000; art. 12. Bezoldiging, meest van candidaten, voor hulpdienst bij de Hervormden en Lutherschen ƒ 5,000; art. 13. Kinder-, schoolen academiegelden bij de Hervormden, Lutherschen, Doopsgezinden en Remonstranten ƒ 188,500; art. 14. Kweekscholen der godgeleerdheid voor de Evangelisch-Lutherschen en Remonstranten, mitsgaders opleiding van studenten bij de Hersteld Evangelisch-Lutherschen ƒ 8,500; art. 15. Tractementen en toelagen voor kerkelijke bedienden, mitsgaders toelagen voor gemeenten, leeraren, weduwen en anderen van verschillenden aard ƒ 18,800; art. 16. Onderstandgelden aan kerkelijke gemeenten, meest voor kerken en pastorijen ƒ 11,675; totaal ƒ 1,435,159.31½.

IIIde AFDEELING. *Israëlitisch kerkgenootschap. Kosten van het bestuur.* Art. 17. Tractement van den adjunct-secretaris der Hoofdcommissie tot de Zaken der Israëliten, tractementen en belooningen voor de verdere ambtenaren enz., mitsgaders belooning van loopdiensten ƒ 3,886; art. 18. Bureau- en locaalbehoeften, benevens druk- en bindwerk, boeken en kleine uitgaven ƒ 439; art. 19. Reis- en verblijfkosten ƒ 500. *Kerkgenootschap.* Art. 20. Tractementen en toelagen voor opperrabbijnen, rabbijnen, kerkleeraren en predikers, weduwen-, kindergelden, en vervulling of waarneming van vacante rabbinaten ƒ 9,925; art. 21. Godgeleerd en godsdienstig onderwijs, daaronder begrepen het Israëlitisch Seminarium en aankoop van boeken, mitsgaders de rabbinale commissie en de algemeene commissie van examinatoren voor godgeleerden en godsdienst-onderwijzers ƒ 16.500; art. 22. Onderstandgelden aan Israëlitische gemeenten voor synagogen en andere kerkelijke gebouwen, mitsgaders verschillende behoeften ƒ 3,500; totaal ƒ 34,750.

IVde AFDEELING. *Pensioenen en wachtgelden.* Art. 23. Pensioenen ƒ 181,000; art. 24. Subsidie aan het provinciaal kerkbestuur van Friesland voor predikants-weduwen-pensioenen ƒ 6,400; art. 25. Wachtgelden voor ambtenaren, welke door maatregelen van vereenvoudiging en bezuiniging mogten uitvallen. *Memorie*, totaal ƒ 187,400.

Vde AFDEELING. Art. 26. Onvoorziene uitgaven ƒ 3,500; totaal generaal van het Hoofdstuk ƒ 1,694,159.31½.

Memorie van Toelichting. Het totaal van dit hoofdstuk bedraagt ƒ 1,694,159.31½.

Bij vergelijking met de loopende dienst van 1855 ontmoet men de navolgende verschillen.

Wegens vermindering van behoefte voor speciale onderwerpen, zoodls in den toelichtenden staat bij de artt. 15 en 16 is vermeld, heeft de raming voor 1856 kunnen worden verlaagd: op art. 15 voor toelagen met 900; op art. 16 voor subsidien met ƒ 45; te zamen ƒ 945. De som van ƒ 8000, voor 1855 op art. 11 toegestaan voor tractementen voor nieuwe standplaatsen enz., is verminderd met ƒ 1075, door verleende bijdragen tot predikants-tractementen, als: ten behoeve der nieuw gevestigde Hervormde gemeente te Daarle ƒ 450; ten behoeve der nieuw ingestelde derde predikantsplaats bij de Hervormde gemeente te Enschedé

ƒ 525; ten behoeve der nieuw gevestigde Hervormde gemeente te Heenderloo tot verhooging eener bereids vroeger verleende bijdrage van ƒ 200 ƒ 100. Te zamen ƒ 1,075. Deze som wordt met 1856 gebragt ten laste van art. 6, bestemd voor de traktementen der Hervormde predikanten. Het gevolg hiervan is eene verhooging van art. 6 met gelijk bedrag.

Art. 11, waarvoor, als boven is gezegd, voor 1855 ƒ 8,000 is toegestaan, zou, na aftrek der voormelde som van ƒ 1,075, ƒ 6,925 bedragen. Dit bedrag is echter niet toereikend voor de behoeften, welke daaruit moeten bestreden worden. Voor vele jaren zijn een aantal gemeenten gecombineerd geworden, deels als een gevolg van den nood der tijden, deels ook in verband met een verminderd zielental. Op onderscheidene plaatsen is dit kleine zielental sedert weder aanmerkelijk toegenomen, en wordt er groote behoefte gevoeld aan een afzonderlijken herder en leeraar. Elders hebben zich nieuwe bevolkingen gevormd, en wordt er veel ijver bespeurd om daar, door opbouw van kerk en pastorij, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist, ook kerkelijke gemeenten te vormen. In vele gevestigde gemeenten is het getal gemeenteleden zóó aangegroeid, dat de aanwezige predikanten, ook met den meesten ijver, niet in staat zijn aan de behoefte, vooral aan herderlijke zorg te voldoen. Groot is dan ook de aandrang om hulp door het verleenen van nieuwe jaarwedden, om niet te gewagen van de aanzoeken tot verhooging van jaarwedden, welke, en zoo zijn er vele, ontoereikend zijn tot onderhoud van een leeraar en zijn gezin.

Bij het beperkt bedrag van den post van art. 11 heeft men slechts aan sommige leeraars door matige toelagen eenige te gemoetkoming kunnen verleenen, en is men vooral behoedzaam geweest in het verleenen van nieuwe jaarwedden. Zoodanige hulp is in den lateren tijd, in den regel, vooral daar verstrekt, waar de gemeenten in eigen boezem middelen hadden verzameld om tot de jaarwedde van een leeraar bij te dragen.

Zonder dien weg van bedachtzaam overleg te verlaten, zou men toch wenschen aan de waarlijk groote behoefte eenigzins ruimer te kunnen te gemoet komen. Met dat oogmerk is art. 11 voor de dienst van 1856 geraamd op ƒ 15,000, zijnde ƒ 8,075 meer dan wanneer die post ƒ 6,925 zou blijven, doch slechts ƒ 7,000 meer dan daarvoor op de loopende dienst van 1855, namelijk ƒ 8,000 is toegestaan.

De verhooging, hieruit ontstaande, beloopt dus ƒ 7,000 op art. 11.

Voor hulpdienst is op art. 12 voor 1845 toegestaan ƒ 4600; doch voor 1856 zal dit bedrag, naar het zich laat aanzien, ontoereikend zijn, ofschoon toch geene belangrijke verhooging noodzakelijk wordt geacht, daar ƒ 400 meer vermoedelijk wel voldoende zal zijn. De raming op dit artikel voor 1846 is dus gesteld op ƒ 5000. Hieruit ontstaat eene verhooging van ƒ 400.

Voor Kerkelijke pensioenen is voor 1855 toegestaan op art. 23 ƒ 184,000, en op art. 24 ƒ 3400; te zamen ƒ 187,400.

Voor 1856 wordt geraamd op art. 23 ƒ 181.000; en op art. 24 ƒ 6400; te zamen mede ƒ 187,400. De verandering bestaat dus in het overbrengen van ƒ 3000 van art. 23, op art. 24, hetgeen buiten invloed blijft op het eindcijfer van dit hoofdstuk.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De *Carmel* heeft berigten uit Konstantinopel aangebragt, die tot 17 dezer loopen, alsmede eene enorme massa brieven van krijgslieden uit de Krim van den 15den dezer. Uit de daardoor aangebragte berigten blijkt, dat de pompiers er in geslaagd zijn, om den brand in het zuidelijk gedeelte van Sebastopol te smoren. De generaal Bazaine is benoemd tot gouverneur van Sebastopol. Het aantal Russische gevangenen, dat de geallieerden bij de bestorming van den Malakoff-toren gemaakt hebben, wordt op 1500 man geschat.

Drie afdeelingen, onder bevel van generaal Herbillon, zijn de linien langs de Tschernaïa gaan versterken. Men gelooft, dat een veldslag ophanden is. Het *Journal de Constantinople* zegt, dat Gortschakoff gevraagd heeft, of indien hij verder terug trok, Pelissier zich zoude willen belasten met zijne 15,000 zieken; Pelissier antwoordde daarop, dat hij alsdan die zieken wilde overnemen, onder voorwaarde, dat de Russische heel- en geneeskundigen en oppassers eveneens zullen achterblijven en dat de Russen niets meer achter zich zullen vernielen. Een dagorder van Pelissier, gedagteekend uit het algemeen hoofdkwartier Malakoff, zegt, dat thans het Russische bolwerk in de Zwarte Zee niet meer bestaat; dat dit een onmetelijk succes daarstelt; dat de positie der geallieerden daardoor aanmerkelijk wordt verbeterd en dat hij aan de troepen de toezegging kan geven, dat zij alsnu spoedig naar het vaderland zullen terugkeeren. Het Turksche leger blijft in de Krim. Het plan der geallieerden voor de volgende operatien wordt, wat de gezichten daarvan ook verhalen mogen, streng geheim gehouden; er is om de bevelhebbers der vloot gezonden, ten einde een algemeenen raad met hen te kunnen beleggen. ... werd door de Russen de parlementaire vlag ... het fort Constantijn, waarop een onderhoud plaats had, tusschen Gortschakoff en den Britschen scheepsbevelhebber Drummond; het gerucht, dat daarbij sprake was van vredes-voorstellen, is ongegrond. Het aantal schepen dat de Russen lieten zinken bedraagt 27. Omer-Pacha is naar Azië vertrokken. Het Engelsche contingent blijft te Konstantinopel. Het *Journal de Constantinople* verzekert dat het 50,000 man sterk zal worden gemaakt. Volgens een gerucht zou de geallieerde vloot Odessa gaan bombarderen.

Volgens eene depêche van prins Gortschakoff van 17 dezer, had de vijand nog niets tegen het noorden van Sebastopol ondernomen. Hij concentreerde zich tusschen Balaklava en de Tschernaïa en had uit de vallei Baidar eene verkenning ... stelligd.

Uit Londen wordt in eene telegraphische depêche dd. 24 Sept. gemeld:

De *Times* deelt eene depêche mede uit Sebastopol dd. 16 dezer, van zijn correspondent in het Engelsche leger, over Marseille ontvangen. Daarin wordt gezegd, dat de Russen de noordzijde versterken. De Franschen zijn met kavallerie en eene kolonne infanterie naar den kant van Bakshiserai over de vallei van Baïdar voorwaarts gerukt. Er was bevel gegeven om Sebastopol te raseren en de basins te dempen.

Een hevige storm heeft te Sebastopol gewoed.

Engeland bereidt zich voor om door een dag van gebed en openbare vermakelijkheden den val van Sebastopol en den roem door de geallieerde legers daarbij behaald, te vieren. Een bevel der Koningin is te dier zake uitgevaardigd.

De Fransche *Moniteur* heeft een artikel medegedeeld ten doel hebbende om het deel van Engeland in de opofferingen en roem des oorlogs zeer op te hemelen. Wellig ware het voor dit dagblad wenschelijk, dat het officieel Fransch blad zich niet verpligt zag om ook de materiële voordeelen te doen uitkomen, welke Frankrijk in dien wedstrijd boven Engeland behaald heeft.

Uit Stockholm wordt dd. 23 Sept. gemeld:

Een nieuwe Koninklijke verordening lieft de quarantaine op schepen en personen van buitenlandsche havens op; gezondheids-attesten zijn aldus voor deze niet meer noodig.

Bij voortduring dezelfde onzekerheid omtrent den weg welken Keizer Alexander zou genomen hebben, toen hij Moskou verliet. Begeeft hij zich naar Nicolaieff of naar Warschau? Men schijnt in het algemeen tot deze laatste stad over te hellen en de *Post-Zeit.* zegt, dat de Oostenrijksche regering in dat geval naar Warschau zal zenden om de Czaar door den feldzeugmestre voor Guilay, te doen complimenteren, die in het begin dezes jaars te St. Petersburg een zending had te volbrengen. Evenwel verkeeren wij, wat ons betreft, steeds in twijfel omtrent den weg, welken die vorst gekozen heeft toen hij de tweede hoofdstad van zijn rijk verliet.

Een Belgisch blad heeft het door ons en anderen medegedeeld berigt betwijfeld, ten aanzien eeniger pogingen door de Pruissische regering te Parijs en te Londen gedaan met het oog op de hervatting der vredes-onderhandelingen, en het weigerend antwoord van het kabinet der Tuilerien, onmiddellijk per telegraaf naar Berlijn overgezonden.

Wij houden echter op de meest vast bepaalde wijze onze vroegere mededeelingen vol.

Volgens de *Univers* zouden de moeijelijkheden tusschen de regering van Napels aan den eenen kant en de societeit der Jezuiten aan de andere zijde op het punt staan van vereffend te worden.

De *Univers* zegt ook, dat men drie weken geleden te Rome een Fransch diplomatisch agent gezien heeft, die, naar men zegt, belast is met eene zending, betrekking hebbende op de heilige plaatsen. Deze agent is de heer graaf Forbin Janson, oud-zaakgelastigde te Rome gedurende de eerste tijden der omwenteling van 1848. Hij zou zich naar Jeruzalem begeven, en men vermoedt, zegt hetzelfde blad, dat het op last der Fransche regering is, dat hij Rome doortrekt, teneinde de inzigten van den heiligen stoel te leeren kennen omtrent de belangrijke en teedere geschillen, welke in het Oosten behandeld worden.

Het sedert eenigen tijd aangekondigde consistorie blijft vastgesteld op 29 Sept. Afgescheiden der aangelegenheden van Zwitserland en Spanje alsmede de preconisatie der vier Fransche bisschoppen, onlangs benoemd, zal de Paus zich in het consistorie ook bezig houden met het concordaat met Oostenrijk. Men weet dat dit concordaat den 18 Augustus door de beide plenipotentiarissen der contracterende mogendheden te Weenen is geteekend. Er zou dus niets anders overblijven dan de wisseling van ratificatien; de Paus heeft de zijne gegeven, en men hoopt dat de kardinaal Viale Pula, een der onderhandelaars, wanneer hij het consistorie komt bijwonen, die van den Keizer van Oostenrijk zal medebrengen. Hij zal bij die gelegenheid met den kardinaals-hoed begiftigd en tot aartsbisschop van Bologne verheven worden.

ENGELSCHE POST.

De Londensche *Globe* behelst het volgende, zoo het schijnt, van hoogerhand afkomstige artikel, hetwelk de Fransche Gouvernementsbladen zich gehaast hebben over te nemen.

„Wij moeten onze lezers waarschuwen, dat zij voortaan niet verwachten kunnen ten aanzien van de verrigtingen der geallieerde bevelhebbers door tusschenkomst van het ministerie van oorlog, zulke volledige mededeelingen te zullen ontvangen, als vroeger. Tot hiertoe was de openbaarmaking dier mededeelingen met geene ongelegenheden gepaard omdat de rollen der beide strijdende partijen als 't ware vooraf aangewezen en volledig bekend waren. De een moest Sebastopol aantasten, de ander had het te verdedigen. Maar thans nu de oorlog naar het veld is overgebragt wordt dit geheel anders. In zulk eenen oorlog is het voor eenen generaal van onberekenbare waarde de positien en bewegingen van zijne tegenpartij te kennen. De afstand tusschen Sebastopol, Londen en St. Petersburg is niet noemenswaard meer, en wanneer lord Panmure aan het publiek mededeelt, dat de generaal Simpson op zekeren dag eene bepaalde beweging gemaakt heeft, dan ontvangt de generaal Gortschakoff weinige uren daarna eene officiële wetenschap, die voor hem hoogst voordeelig en dus voor ons hoogst nadeelig kan zijn. De voorzigtigheid gebiedt aan het gouvernement om niet langer zulke mededeelingen te doen, en het is de pligt van het publiek zich tevreden te stellen met hetgeen de regering zal begrijpen ter kennis van hetzelve te mogen brengen. Al wat zonder gevaar kan worden openbaar gemaakt, zal spoedig medegedeeld worden.”

— Volgens berigten uit Warschau, door de half-officiele *Preussische Correspondenz* medegedeeld, hebben de generaals Benkendorf en Stockelberg, militaire gevolmagtigden van Rusland te Berlijn en te Weenen, die naar Warschau ontboden waren om zich aldaar bij den Keizer te vervoegen, die stad weder verlaten om naar Rusland te vertrekken, hetgeen als eene bevestiging beschouwd werd van het berigt, dat de Keizer van de reis naar Polen voor het tegenwoordige had afgezien. Volgens een ander berigt zou de generaal Benkenhof naar Odessa vertrokken zijn.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG, 24 SEPTEMBER.

[Het was gisteren onmogelijk, al de discussiën over het adres van antwoord op de Troonrede mede te deelen. Wij geven er heden het slot van.]

§ 7. De heer VAN LYNDEN moet eene vraag doen met opzigt tot de uitdrukking in de Troonrede. Volgens de Troonrede kan men veronderstellen, dat de Staats-commissie over den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen geraadpleegd, een volledig verslag heeft aangeboden en alzoo voldaan heeft aan het haar opgedragen mandaat. Hij heeft echter twijfel hooren opperen of er wel een volledig verslag zij ingediend. Hij zou dus van den heer Baud, voorzitter dier Staats-commissie, of wel van den Minister van Koloniën, de inlichting willen ontvangen, of het bedoelde verslag geheel is uitgebragt, of het aan de Kamer zal worden medegedeeld en of er uitzigt bestaat, dat de wet nopens de emancipatie der slaven *spoedig* zal worden ingediend?

De MIN. VAN KOL. merkt op, dat de Troonrede niet spreekt van een volledig verslag, maar alleen van een verslag; het betreft het voornaamste gedeelte, namelijk Suriname. Het is op dit oogenblik bij de Regering in overweging en aan den Koning is de magtiging gevraagd, om dat verslag te doen drukken en publiek te maken. De natie en de vergadering zullen dus weldra in de gelegenheid kunnen zijn de voorstellen der Staats-commissie te beoordeelen. Wat nu den tijd van eene indiening der bedoelde wet aangaat, hij heeft reeds gezegd, dat het rapport nog maar alleen Suriname betreft. De toestand der slaven in Suriname verschilt van dien op de overige eilanden, en daarom is dan ook het verslag der Staats-commissie in twee deelen gesplitst. Het voornaamste is echter Suriname en derhalve zal de behandeling van het geheel niet te lijden hebben door het ontbreken van een onderdeel van den werkkring der Staats-commissie.

De heer VAN HOËVELL geeft zijne bevreemding te kennen over hetgeen zoo even door den Minister van Koloniën is gezegd. Spr. had de zinsnede der Troonrede zóó opgevat, dat het verslag der Staats-commissie was het geheele, volledig verslag en dat daarmede hare taak was volvoerd. Nu verneemt hij, dat de Staats-commissie slechts een gedeelte van haren arbeid heeft afgedaan. Zonder die opheldering, welke nu eerst is gegeven, zou een ieder in het denkbeeld hebben moeten verkeeren, dat de Staats-commissie hare taak heeft volbragt. Ten bewijze haalt hij aan het oorspronkelijk ontwerp van de commissie van het adres. Daarin stond, dat het aangenaam was te vernemen, dat de taak der Staats-commissie is volbragt. De commissie voor het adres heeft het derhalve ook zoo begrepen, dat de taak der Staats-commissie was afgeloopen. Zijne conclusie nu is deze, dat de stijl der Troonrede op dit punt niet zeer openhartig is. Hij meent nu van den Minister te hebben verstaan, dat er eene afscheiding is gemaakt voor Suriname en voor de eilanden, omdat de toestand der slaven in beiden verschillend is. Hij erkent dit; maar als het doel is, om de slaven vrij te maken, dan kan toch het verschil van toestand niet zoo groot zijn, dat niet alles in eene wet zou kunnen worden opgenomen. Hij moet dus zijn leedwezen te kennen geven over de verklaring van den minister nopens den arbeid der staatscommissie, want hij maakt er uit op dat de hoop, dat er een einde zal gekomen zijn aan het voor Nederland vernederende schandaal van het bestaan der slavernij, dat die hoop zeer is beneveld. Reeds twee jaren heeft de staatscommissie gearbeid en nog slechts een gedeelte is van haar verslag gereed. Hij geeft dus in overweging eene krachtiger uitdrukking op te nemen en hij stelt derhalve dit amendement voor: „aangenaam was het ons, dat het uitzigt wordt geopend op de indiening eener wet omtrent den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen. Wij vleijen ons, dat deze wet zal gegrond zijn op het beginsel van afschaffing der slavernij in al die gewesten.”

De heer VAN GOLTSTEIN is tegen het amendement, op grond vooral, dat de heer VAN HOËVELL zelf bevredigd

schijnt met het uitzigt, dat geopend wordt op de indiening eener voordragt, die zal kunnen leiden tot afschaffing der slavernij. Maar dit niet alleen: — de commissie voor het adres dringt zelve aan op de spoedige indiening. Dat is dus nog krachtiger uitgedrukt. Het amendement zegt dus niet alleen niets meer dan de commissie, maar zelfs minder. Overigens komt het in de hoofdzaak op dezelfde neder.

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE vindt in het amend. nog niet wat hij wenscht, in verband tot het standpunt der zaak. Hij wil de werkzaamheid der Staats-commissie hebben afgescheiden van de afschaffing der slavernij zelve.

De MINISTER VAN KOLONIEN verklaart rond en open, dat de bedoeling bij de benoeming der Staats-commissie uitsluitend is geweest, om te weten, langs welken weg men het best tot de afschaffing der slavernij zou kunnen geraken. Bij de behandeling van het reglement nopens het beleid der Regering in Oost-Indie is het beginsel dier afschaffing aangenomen en daardoor het onderscheid tusschen Oost en West opgeheven. De opmerking van den heer van Hoëvell, alsof de Troonrede op dit punt niet openhartig zou zijn, is geheel ongegrond. De gevraagde magtiging, om het rapport openbaar te maken, is ter volledige wederlegging van het gedane verwijt. De heer van Hoëvell acht de taak der Staats-commissie te ligt. De wijze, hoedanig haar arbeid zou worden ingerigt, vorderde een langdurig onderzoek en beraad, wilde men niet op klippen en ongelukken stuiten, waarover andere natien gestruikeld zijn. De Min. verlangt ook spoedig de wet; maar zulk een gewigtige stap mag niet met overijling geschieden. Er wordt daartoe meer gevorderd dan de eenvoudige opheffing der slavernij. Het ontwerp, dat hij hoopt, dat weldra zal worden aangeboden, zal ook iets meer dan die bloote afschaffing moeten bevatten. Wordt het amendement aangenomen, het zal hem niet onaangenaam zijn, welke redactie ook wordt aangenomen, het voornemen der Regering blijft hetzelfde.

De heer VAN HOËVELL komt op zijne rede terug. Hij heeft niet gezegd dat de Troonrede niet openhartig is, maar wel dat de stijl van de § niet openhartig is. Hij beantwoordt vervolgens het aangevoerde door de commissien en om aan het edel verlangen van den heer van Goltstein te gemoet te komen, dat er *spoedig* eene wet op dit onderwerp moge worden aangeboden, stelt hij voor de § aldus te wijzigen: „wij vleijen ons dat dit voorstel van wet ons *weldra* zal worden aangeboden en dat het gegrond zal zijn op de afschaffing der slavernij"; en om de woorden „al die gewesten" weg te laten.

De heer VAN GOLTSTEIN zegt, dat het amend. nu eene meer aannemelijke houding verkrijgt, doch dat het daarom hem nog niet aannemelijk voorkomt. Hij verwondert zich over de gelukkige overeenstemming, die er bestaat tusschen den Minister en den voorsteller van het amend. De commissie kan ook het denkbeeld van den heer Elout van Soeterwoude niet omhelzen.

De heer MACKAY merkt op, dat de Regering zich kan laten voorlichten door de Staats-commissie benoemd om onderzoek te doen naar den toestand der slaven in Indie, maar dat de Kamer eene wet verlangt van de Regering en niet van de Staats-commissie. Dit is iets geheel anders. Hij stelt als amend. voor, om in deze § te lezen in plaats van: „omdat hierdoor ons het verblijdend uitzigt" enz., te lezen: „en dat ons het verblijdend uitzigt" enz.; voorts om weg te laten de woorden: „die zal kunnen leiden", en alleen te lezen: „op de spoedige indiening eener wet tot afschaffing der slavernij". De § zou dan aldus luiden: „aangenaam was ons de mededeeling, dat de Staats-commissie, die over den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen geraadpleegd werd, onlangs verslag heeft uitgebragt, en dat ons het verblijdend uitzigt wordt geopend op de spoedige indiening eener wet tot afschaffing der slavernij allerwege in die bezittingen".

De heer VAN GOLTSTEIN geeft, namens de commissie, te kennen, dat zij zich met dat amend. niet kan vereenigen.

De heer THORBECKE ondersteunt het amend. van den heer van Hoëvell. Er bestaat een groot verschil tusschen de woorden: „zal kunnen leiden tot afschaffing", of „op het beginsel van afschaffing gegrond". Men kan eene wet aanbieden nopens de regeling van den toestand der slavernij om eene *toekomstige* emancipatie voor te bereiden, zonder dat nog de afschaffing zelve wordt uitgesproken.

Daarna ontstaat eene woordenwisseling tusschen de heeren van Goltstein, Mackay en van Hoëvell, die nog nader op hunne gevoelens terugkomen.

Ten slotte wordt het amend. van den heer van Hoëvell *verworpen* met 35 tegen 20 stemmen,

Alsnu komt in stemming het amend. van den heer Mackay, dat *aangenomen* wordt met 32 tegen 23 stemmen.

§ 7 wordt aldus gewijzigd *aangenomen*.

§ 8. Over den watersnood. — De heer THORBECKE heeft reeds in zijne eerste rede gewezen op het wenschelijke van het nemen van voorzieningen ten einde zooveel mogelijk dergelijke ongevallen als in den afgeloopen winter hebben plaats gehad, te voorkomen of te beperken. Hij wilde dat men niet enkel zou spreken over het openen der beurzen tot lenigging dier ongevallen, maar dat men ook de oogen zou openen ten aanzien van de gansche inrigting van het bestuur, waartoe dergelijke gebeurtenissen betrekking hebben. Spr. gelooft, dat het pligt is om bedacht te zijn zoowel wat het personeel als het materieel der waterschappen betreft, om zooveel mogelijk tegen dergelijke gebeurtenissen gewapend te zijn.

De heer MEEUSSEN (lid der commissie) zegt, dat deze bedenking aanleiding zou kunnen geven tot een onderzoek of de rampen, waarop hier gedoeld wordt, te wijten zijn aan of vergroot zijn door de nalatigheid van sommige waterschapsbesturen. De Commissie meende, dat dergelijke quaestien over het nemen van voorzieningen beter bij de begrooting ter sprake kunnen worden gebragt, en dat het niet eigenaardig zou zijn in dit adres eenige bevinding omtrent dit punt te constateren.

§ 8 wordt daarna zonder stemming *aangenomen*.

§ 9. Over de zedelijke en stoffelijke welvaart der Natie. De heer VAN NISPEN VAN SEVENAER herinnert aan den wensch door den heer Thorbecke kenbaar gemaakt, namelijk om in dit adres, aan de gemeentebesturen, die den weg van het Gouvernement gevolgd hebben in de afschaffing van den accijns op het gemaal, daarvoor de goedkeuring uit te drukken. Hoezeer Spr. zich verheugd heeft over die afschaffing, weet men uit de deswege gevoerde discussie. Hij zou dus voor eene dusdanige zinsnede zijn; maar de reden waarom hij zich zal terughouden, dergelijke zinsneden te ondersteunen is vooreerst daarin gelegen, dat men, bij den maatregel tot afschaffing aan de gemeentebesturen de vrijheid heeft willen laten en geen dwang opleggen omtrent de door hen in deze te volgen gedragslijn. Men heeft alleen in het belang der zaak de hoop uitgedrukt, dat de gemeentebesturen het voorbeeld van het Rijk zouden volgen. Hij wenscht die vrijheid aan de gemeentebesturen geheel onbelemmerd te laten behouden, en hen aan geen dwang te onderwerpen, hoe wenschelijk hij het ook acht, dat men den weg van het Gouvernement volge. Maar buitendien is zijne vreugde over dien maatregel merkelijk getemperd door omstandigheden van anderen aard, namelijk door de wetenschap, dat ook in landen waar die belasting niet bestaat, er toch duurte heerscht, als een gevolg van den druk der tijden en van den oorlog. Laten wij ons dus thans, zegt Spr. daarmede vergenoegen, dat wij met gerustheid kunnen zeggen: het is noch de schuld der Regering noch die der vertegenwoordiging, dat het brood duur is; het is althans niet de belasting, die het brood verduurt; wij deden wat van ons afhangt.

§ 9 wordt daarna zonder stemming *aangenomen*.

§ 10. Over de financien. — De heer SLOET TOT OLDHUIS merkt op, dat de Troonrede den gunstigen toestand der financien doet kennen, en daarbij het vooruitzigt geopend wordt, dat met schulddelging kan worden voortgegaan. Het komt Spr. voor, dat daarmede niet de gewone schulddelging bedoeld wordt. En nu vraagt hij aan de commissie of zij, door de woorden in het adres gebruikt, eenige adhaesie meende uit te spreken aan andere plannen van amortisatie. Als de financiële toestand gunstig is, dan gelooft hij niet dat men in deze oogenblikken de overschotten mag gebruiken, zoo niet misbruiken tot buitengewone schulddelging. Wij moeten, zegt spr., 1o. de gewone uitgaven bestrijden; en 2o. de tijds-omstandigheden, de duurte der levensmiddelen, en den druk van den middenstand niet uit het oog verliezen. Men moet de belastingen, die den middenstand drukken, niet te zeer met opcenten bezwaren, omdat door de afschaffing van den accijns op het gemaal in de steden, er van zelf meerdere opcenten op de directe belastingen zullen moeten worden gelegd. Hij vraagt dus aan de commissie of zij door de uitdrukking *schulddelging*, iets verbindends voor de Kamer bedoeld heeft,

De heer DE KEMPENAER (lid der commissie) antwoordt dat, gelijk reeds gezegd is: het adres eene weêrklank is op de Troonrede en dat het 't doel der commissie was om in dit opstel alle twistpunten te vermijden, die tot discussie aanleiding zouden kunnen geven, en die thans zonder eenig nut, maar later met meer vrucht kunnen worden gevoerd.

§ 10 wordt daarna *aangenomen*.

§ 11 — De heer VAN ZUYLEN VAN NIJEVELT stelt eene wijziging voor in den aanhef van de §; er staat namelijk: „Reeds voorlang, Sire, had de natie er aanspraak op, dat aan het vijfde der additionnele artikelen van de Grondwet volledige uitvoering wierd gegeven" enz. In dien aanhef ligt, z. i. „een verwijt alsof men in de uitvoering ten deze in zekeren zin achterlijk of nalatig was gebleven. Dit verwijt geldt dan zoowel deze als de vorige Regering en die bedenking klemt te meer omdat meer dan eenmaal hier en elders het gevoelen is geopenbaard, dat aan het 5de add. artikel der Grondwet niet is voldaan, alvorens alle organieke wetten *tot stand* zullen zijn gekomen. Men weet echter, dat daartoe menigvuldige pogingen zijn aangewend, doch dat deze op velerlei omstandigheden zijn afgestuit. Nu gelooft hij, dat daarin geen grond tot verwijt gelegen is, en dat in allen geval de billijkheid vordert, dat men gedachtig zij aan de in het werk gestelde pogingen om aan het 5de der add. art. volledige uitvoering te geven. Hij stelt dus voor de § aldus te lezen: „Terwijl reeds meer dan eenmaal vruchteloos getracht is aan het 5de der add. art. van de Grondwet volledige uitvoering te geven, was het ons aangenaam van U. M. te vernemen dat, ter bereiking van dat doel, ons wederom wets-voordragten ter overweging zullen worden aangeboden.

De heer DE KEMPENAER herhaalt, dat het standpunt der commissie ten deze was, dat zij in het adres niets wilde opnemen wat tot nuttelooze beraadslaging aanleiding kon geven. Maar hij verklaart tevens, dat het verre van haar af was om iemand te kwetsen, en dat dus in deze § volstrekt niet bedoeld wordt om eenig verwijt, tegen welke Regering ook, in het midden te brengen. In de afdeelingen is ook gevraagd of die § als een verwijt moest beschouwd worden. Maar de commissie meent dat er geen grond hoegenaamd bestaat om de § aldus op te vatten, alsof er eenig verwijt in gelegen was. Er wordt daarin gesproken van aanspraak der natie op de volledige uitvoering van het 5de der add. artt. Dit nu is een feit. De natie heeft daarop reeds sedert lang aanspraak; maar daarin is niets kwetsends noch voor eene vorige noch voor de tegenwoordige regering gelegen. De commissie ziet dus de noodzakelijkheid van het amend. niet in, maar zij verklaart er zich ook niet tegen en laat de beslissing daaromtrent aan de Kamer over.

De heer VAN LIJNDEN geeft liefst aan de redactie der commissie de voorkeur; maar hij moet toch eene onjuistheid in het amend. releveren. Het amend. spreekt van volledige uitvoering van het 5de der add. artt. Voor zoo ver hem bekend is, is er echter nimmer eene wet op het hooger onderwijs aangeboden, en het woord volledig zou dus uit het amend. moeten wegvallen.

De heer VAN ZUIJLEN antwoordt, dat er toch eene wet op het onderwijs is aangeboden. Het hooger onderwijs is nu wel een deel der regeling, maar het is niet bij name genoemd in het 5e der add. art. Zijn amend. behelst dus geene onjuistheid.

Het amend. van den heer van Zuijlen wordt *verworpen* met 36 tegen 19 stemmen,

§ 11 wordt daarna onveranderd *aangenomen*.

§ 12 luidt aldus: „Wij beseffen, Sire, het gewigt onzer roeping, om, in gemeen overleg met Uwe Majesteit, de belangen van het Nederlandsche volk te bevorderen en verzekeren gaarne, dat wij onder dankbare waardering der vele en rijke zegeningen door den Almagtige aan Nederland geschonken, zullen trachten te beantwoorden aan hetgeen Uwe Majesteit en het Vaderland regt hebben van ons te verwachten." — De heer THORBECKE merkt op, dat het soms gemakkelijker is den aanvang, dan een waardig einde te vinden. Hij wijt dit der Commissie geenszins, maar hij stelt voor om eene uitdrukking aan het slot der § te vervangen. Er staat namelijk «en verzekeren gaarne" enz. Hij wenscht daarvoor te lezen: eerst den aanhef tot en met «te bevorderen.» Daarachter een punt en dan te lezen: «Die bevordering zal, onder dankbare waardering der vele en rijke zegeningen door den Almagtige aan Nederland geschonken, steeds ons doel zijn."

De heer DE KEMPENAER merkt op, dat hier niet de vraag is naar deze of gene redactie, maar wel of de zinsnede der commissie goed en, of eene andere redactie beter is. Nu heeft de vorige spreker eene, andere redactie voorgesteld, maar zonder eenige toelichting. Waarom is de redactie der commissie niet goed? Spr. vraagt of het onvoegzaam is, dat de Tweede Kamer zegge, dat zij, onder dankbare waardering enz., verzekert te zullen trachten te beantwoorden aan hetgeen de Koning en het Vaderland regt hebben van haar te verwachten. Het onvoegzame daarvan is niet aangetoond en de commissie blijft dus bij haar voorstel.

Bij stemming wordt het amendement van den heer THORBECKE *verworpen* met 34 tegen 21 stemmen — *Vóór* de heeren van der Linden, de Poorter, Huynck van Papendrecht, Hugenholtz, Sloet, Heemskerk, van Bosse, Dullert, Reinders, van Hoëvell, Huguenin, Jespers, Thorbecke, van Zuijlen, Zijlker, Slicher van Domburg, van Eck, Dommer van Poldersveldt, Storm, Anemaet en Westerhoff.

§ 12 wordt daarna onveranderd *goedgekeurd*.

Het geheele adres aldus in stemming gebragt, wordt *aangenomen* met algemeene (55) stemmen.

ZITTING VAN DINGSDAG, 25 SEPTEMBER.

In deze zitting heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat de Commissie, belast met het aanbieden van het adres aan den Koning, heden morgen ten 10 ure bij Z. M. is toegelaten en met de gewone eerbewijzingen ontvangen. De Koning heeft, nadat het adres HD. was voorgelezen er het volgende op geantwoord:

«Mijne Heeren! Ik verheug Mij de verzekering van U te ontvangen, dat de 2de Kamer met Mijne Regering Hare beste pogingen wenscht aan te wenden, tot bestendiging van de welvaart en het geluk van het door God gezegend en Ons dierbaar Vaderland. Ik verzoek U de Kamer Mijnen dank aan te bieden voor Haar adres van antwoord.

De VOORZ. bedankt, uit naam der Vergadering, zoowel de commissie van redactie, als de commissie tot aanbieding van het adres, voor de door haar volbragte taak.

Is ontvangen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioen-fonds over 1856. — Verzending naar de afdeelingen.

Is ingekomen eene missive van den Minister van Finantien, ten geleide van afgesloten rekeningen van verschillende fondsen, als van het pensioen-fonds voor burgerlijke ambtenaren; 2o, wegens den arbeid der gevangenen; 3o. wegens de verstrekkingen voor Marine; idem voor oorlog; 5o. nopens den koopprijs der domeinen; 6o. ten aanzien der bakengelden en 7o. ten opzigte der droogmaking van het Haarlemmermeer. — Deze stukken worden in handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren: v. Bosse, Slicher, de Brauw, de Poorter en Huguenin.

Een ingekomen geschrift van Mr. J. C. Voorduijn over de gezondheid-commissien zal in de boekerij worden geplaatst.

Aan de orde van den dag is de beraadslaging over de ingekomen brieven van den heer J. B. Bots, die daarbij kennis heeft gegeven, dat hij tot kantonregter te Helmond herbenoemd is en die betrekking heeft aangenomen. Hij wenscht, dat de vergadering beslisse of hij al dan niet door zijne herbenoeming tot kantonregter opgehouden heeft lid der Kamer te zijn. —

De heer VAN RAPPARD toont aan, dat het onderwerp, thans aan de orde, eenige moeijelijkheden oplevert. Voor eenige jaren, in 1850, heeft de Kamer wel beslist, dat eene herbenoeming niet gelijk gesteld kan worden met de bevordering tot een staatsambt. Later herinnert hij zich, dat de graaf van Heiden Reinestein, die zich in gelijksoortig geval bevond, zich aan eene herkiezing heeft onderworpen. De Eerste Kamer heeft echter geoordeeld, dat een lid tot eenig staatsambt herbenoemd zijnde, ophield lid te zijn.

De Minister van Binnenl. Zaken kan bij dien strijd van gevoelen, aan de kennisgeving van den heer Bots moeijelijk eenig gevolg geven.

De beslissing behoort eigenaardig bij de Tweede Kamer te huis. Hij weet echter niet hoe de Kamer tot eene beslissing zal geraken, Zij kan geene authentieke interpretatie aan art. 91 laatste zinsnede der Grondwet, geven. De Tweede Kamer is ook geen adviserend ligchaam. Hij merkt op, dat de Kamer niet gewoon is dadelijk op ingekomen brieven een besluit te nemen. In dien stand van zaken komt het hem wenschelijk voor, dat de brieven in handen eener commissie gesteld worden, ten einde daarover een verslag uit te brengen.

De heer VAN DER LINDEN kan zich met dat voorstel niet vereenigen. Hij ziet het nut van zoodanige commissie niet in. Hij stelt voor de brieven eenvoudig voor kennisgeving aan te nemen. Het geval, dat zich hier voordoet, is geheel anders dan dat er eene benoeming tot lid der Kamer zou hebben plaats gehad. Hij meent, dat de Kieswet de regelen voorschrijft, die in acht genomen moeten worden, als een lid der Kamer een bezoldigd staatsambt aanneemt. Dat is de regel voor den Minister van Binnenl. Zaken, tot wiens competentie de zaak behoort.

De MIN. VAN BINNENL. ZAKEN gelooft, dat hij ten deze geene beslissing kan nemen.

De heer VAN ECK is ook tegen de benoeming eener commissie.

Hij stelt bepaaldelijk voor, dat de Kamer beslisse, dat de heer Bots door zijne herbenoeming tot kantonregter, opgehouden heeft lid der Kamer te zijn.

Op voorstel van den heer van Rappard wordt besloten de *drie* voorstellen, welke thans reeds gedaan zijn, achtervolgens te behandelen.

Het eerst wordt nu, zonder verdere discussie, in omvraag gebragt het voorstel van den heer van Rappard, om de ingekomen brieven aan eene commissie te verzenden. Dat voorstel wordt met 34 tegen 14 stemmen verworpen.

Voor: de heer Wijbinga, Kien, van Lennep, Rochussen, Elout, Nolthenius, de Kempenaer, Stolte, de Poorter, Meijlink, Baud, Hoffman, Luijben en van Rappard.

Ten tweede komt in behandeling het voorstel van den heer van der Linden, om de ingekomen brieven voor kennisgeving aan te nemen.

De heer THORBECKE stelt inmiddels voor om, wanneer de nu nog aanhangige twee voorstellen (van de heeren van Eck en van der Linden) afgestemd mogten worden, alsdan aan de Kamer de vraag te onderwerpen: of zij in den brief van den heer Bots grond vindt om de volgens art. 112 der kieswet, gevorderderde kennisgeving aan den Min. v. Binnenl. Zaken te doen.

Na nog eenige woordenwisseling, waarbij uitkomt dat het voorstel van den heer Thorbecke verschillend is van dat van den heer van Eck, wordt alsnu in omvraag gebragt de motie van den heer van der Linden om den brief van den heer Bots voor notificatie aan te nemen. Het wordt verworpen met 45 tegen 4 stemmen: de heeren de Poorter, Zylker, van der Linden en Hugenholtz.

Nu komt in de derde plaats in omvraag het voorstel van den heer van Eck, dat de kamer beslisse dat de heer Bots, door aanneming zijner herbenoeming, *opgehouden* heeft lid der kamer te zijn. — Alvorens tot de stemming over te gaan, wordt in omvraag gebragt een tusschen-voorstel van den heer Meylink, om de discussien alsnu over de quaestie au fond te doen voortgaan. — Nadat opgemerkt was, dat die discussien reeds gesloten waren, wordt niettemin de vraag om heropening in stemming gebragt, en *afgestemd* met 25 tegen 24.

Nog een ander tusschen-voorstel wordt nu gedaan, en geeft tot woordenwisseling aanleiding, namelijk de motie van den heer van Hoëvell, om eerst het voorstel van den heer Thorbecke en daarna dat van den heer van Eck in stemming te brengen. — Wordt *afgestemd* met 33 tegen 16 stemmen.

Eindelijk komt nu in stemming het voorstel van den heer van Eck. En wordt met 31 tegen 18 stemmen beslist, dat de heer Bots heeft opgehouden lid der Kamer te zijn.

Tegen dit besluit hebben gestemd de heeren Slicher van Domburg, Dullert, van Zuijlen van Nyvelt, van der Linden, van Lennep, Hugenholtz, Thorbecke, Rochussen, Hoynck van Papendrecht, v. Hoëvell, Jespers, Anemaet, de Poorter, Meylink, Dirks, Zylker, Sander en de Voorzitter.

Op voorstel des Voorzitters wordt verder besloten om van het zoo even genomen besluit der Kamer van den Min. van Binnenl. Zaken kennis te geven.

Daarna zijn beslissingen genomen op sommige conclusien van rapporten en voorts rapport uitgebragt omtrent de staatsrekening van 1852.

De zitting is daarna gesloten.

's Gravenhage, 25 September.

Het Staatsblad no. 121 bevat een besluit van den 18den Septembe 1855, waarbij de Nederlandsche Rhijnspoorweg van de Pruissische grenzen af tot aan Zevenaar, als route of heerbaan wordt aangewezen, uitsluitend voor den vervoer met wagens voor den ijzeren spoorweg ingerigt.

Z. M. heeft tot schoolopziener in het vijfde schooldistrict van Noordbrabant, ter vervanging van wijlen den heer J. de Jong, benoemd den heer Mr. J. P. van Blarkom, officier van justitie te Eindhoven.

Z. M. de Koning heeft heden morgen ten 10 ure in een bijzonder gehoor ontvangen de commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met de aanbieding van [illegible] van antwoord op de Troonrede.

---

* In de zitting van den gemeenteraad alhier is de beraadslaging geopend over twee ontwerp-verordeningen betrekkelijk eene plaatselijke belasting op den wijn en is, na eenige discussie en met eene geringe verandering aangenomen die, regelende het bedrag en de grondslagen van gemelde belasting, met algemeene stemmen.

De tweede verordening evenwel, regelende de wijze van heffing, gaf tot zeer langdurige beraadslagingen aanleiding: doch is, nadat de vijf eerste artikelen waren aangenomen, besloten, dit ontwerp alsnog, ter nadere herziening, terug te zenden aan de commissie voor de verordeningen betrekkelijk de plaatselijke belastingen.

Voorts is het voorstel van Burg. en Weth. tot bepaling van het pensioen aan den gewezen gemeente-ontvanger, van Oldenbarneveld genaamd Witte Tullingh, op een bedrag van *f* 1000 *aangenomen*.

Eindelijk was aan de orde de benoeming van een tolgaarder aan het Scheveningsch kanaal, doch is besloten, een voorstel van den heer de Kempenaer, om tot die benoeming niet over te gaan, maar dezen tol voortaan te verpachten, in de volgende Vergadering te behandelen.

---

* Z. K. H. prins Albrecht van Pruissen (reizende onder den naam van graaf de Meurs) vergezeld van den prins Hohenlohe Ingelsinger en den baron de Rheinbabe, komende met hun talrijk gevolg van Brussel, zijn in de residentie aangekomen en aan het hôtel de *Bellevue* afgestapt. Z. K. H. heeft reeds één bezoek van den graaf Canitz, secretaris van het Pruissische gezantschap bij het Nederl. Hof, ontvangen, als ook van 's Konings adjudant, den heere Casembroot, die, namens Z. M. HD. heeft verwelkomd.

---

* Het gerucht, in sommige dagbladen vermeld, dat de Minister van Oorlog, baron Forstner van Dambenoy, zou worden benoemd tot Gouverneur-Generaal van Nederl. Indie, is ten eenemale ongegrond.

---

* Morgen ochtend ten 8 ure zullen de troepen zich weder in de Maliebaan vereenigen, om van daar naar Waalsdorp te marcheeren, tot het uitvoeren van groote manoeuvres, waarbij tegenwoordig zullen zijn de prins Albrecht van Pruissen en de prins van Hohenlohe. Ook verneemt men, dat Z. M. de Koning bij die uitvoeringen zal tegenwoordig zijn.

---

* Donderdag morgen ten 9 ure zal op de begraafplaats Eik- en Duinen, de ter-aarde-bestelling plaats hebben van den Edel Hoog Achtb. heer Mr. J. Op den Hooff. Dien dag zal er geene zitting van den Hoogen Raad gehouden worden. Zoo men verneemt, zullen zich de leden van dien raad, als ook andere commissiën aldaar bevinden, om de laatste eer aan den overledene te bewijzen.

---

* Volgens een der Pruissische tijdingen, heeft het ministerie van Binnenlandsche Zaken te Berlijn, aan onze landgenoote Mejufvrouw V. H. F. de Rosa, sedert vier jaren directrice van de jonge jufvrouwen-school (Toehler-Schule) te Bielefeld, eene acte van admissie verleend om als Rijks-onderwijzeresse in Pruissen te mogen ageren.

Den 24sten dezer heeft de Minister van Binnenl. Zaken, voorloopig en tot wederopzeggens, met ingang van den 1sten Oct. 1855 benoemd: 1o. tot telegrafisten der 1ste klasse: Teunis de Jager, Wilhelm Eduard Ringer, Hermanus Bernardus Goudriaan, Gerardus van der Teen, Joannes Martinus Collette en Hendrik Alexander Molenaar Reeder, tot nog toe telegrafisten der 2de klasse; 2o. tot telegrafisten der 2de klasse: Cornelis Veldheer, Erik Dalbeck Havenga, Jan Frederik Krieger, Henricus Joannes Stokvis, Gustave Johannes Petrus Justus Mahieu, en Adolph Isaäcson, tot nog toe telegrafisten der 3de klasse; 3o. tot telegrafisten der 3de klasse: Hendrik van Eck, Cornelis Vis, Theodorus Genet, Cornelis Catharinus de Cock, en Henri Franciscus Lucas, thans leerling-telegrafisten.

Gisteren had voor het Provinciaal Geregtshof in Noord-Holland de behandeling plaats van de zaak van Jhr. M. Salvador en S. Fongers, appellanten tegen een vonnis van de Arrondissements-regtbank van Haarlem, doch op verzoek van Mr. A. de Pinto, is de behandeling dezer zaak uitgesteld tot 1 October aanstaande.

Wij vernemen, dat ook de Kamer van Koophandel te Amsterdam zich met een fiksch en welgeschreven adres tot den Gemeenteraad aldaar heeft gewend, met het verzoek om de voorgestelde verordening, betreffende het gemaal, niet te bekrachtigen.

Men schrijft ons uit Curaçao, dd. 16 Julij:

„Wij hebben hier de tijding, dat onze gouverneur, de heer I. J. Rammelman Elsevier, Jr., zijn eervol ontslag heeft bekomen, dat hij nog gedurende dit geheele jaar zijn tractement als gouverneur zal behouden en dan pensioen zal erlangen. Deze laatste bepaling is vermoedelijk uit economie, of misschien ook wel tot belooning van zijn goed bestuur, onder hetwelk hier zoovele partijen onstaan zijn.

„Wij hebben tevens kennis gekregen van de benoeming van den heer R. F. van Lansberge, thans consul-generaal te Carakas in Venezuela, tot gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden. Men zegt dat die heer aarzelt om deze nieuwe taak op zich te nemen, en dat dit de reden is, waarom men nog niet weet wanneer hij hier zal komen, om het gouvernement te aanvaarden.

„Als consul-generaal heeft de benoemde gouverneur zich, door de belangen der Nederlanders met wijsheid en energie te behartigen, gunstig doen kennen, doch, ofschoon hij in vorige jaren hier in ondergeschikte betrekking op de gouvernements-secretarie geweest is, is hij echter hier weinig bekend. Daar hij hier geene bloed- of aanverwanten heeft, mag men de hoop koesteren, dat de ongelegenheden niet zullen plaats hebben, die onder sommige vorige Gouverneurs ten nadeele van gouvernements- en particuliere belangen niet zelden zijn opgemerkt. De wensch van alle weldenkenden is, dat hij een man van zelfstandigheid, regtvaardigheid en kunde zij, die zich niet door inblazing, vleijerij en verkeerde raadgevingen van den weg laat brengen, die de bestaande partijen en menigvuldige knoeijerijen doe ophouden, die orde en zedelijkheid behartige en voorstå. Wat, te dien einde in de eerste plaats behoort gedaan te worden, zal de nieuwe Gouverneur terstond na zijne aankomst te Curaçao uit den mond van alle welgezinden kunnen vernemen.

„Overigens is de toestand van dit eiland *a peu près* dezelfde als te voren; de gele koorts, die men nu *typhus* gelieft te noemen, laat nog niet na slagtoffers onder het garnizoen en het scheepsvolk te maken.” (*De Tijd.*)

Het *Journal de St.-Petersbourg* deelt mede, dat de Keizer van Rusland den baron de Nepveu, Kamerheer van Z. M. den Koning, tot ridder der Stanislas-orde 2e klasse benoemd heeft.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag 27 Sept. 7 ure.

LA PETITE FADETTE vaudeville en 2 actes; BONSOIR Mr. PANTALON, opéra comique en un acte UN CAPRICE, comedie en un acte.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 25 September 1855.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$63\frac{11}{16}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{11}{16}$		Pct.	
Dito Certificat.	3	$76\frac{1}{16}$	*Hope* 1798/1816	5	$100\frac{7}{8}$
Dito Dito.	4	$93\frac{1}{4}$ $\frac{5}{16}$ $\frac{1}{4}$	Dito 1828/1829	5	$100\frac{1}{4}$
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	
België.			Dito *Stieglitz*	4	$74\frac{1}{4}$
Certificaten	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$		Dito 1854	5	
Frankrijk.			Inschr. Assig.	6	
Obligatiën	3		Certific. dito.	6	$57\frac{1}{4}$
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	$19\frac{7}{16}$	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3				
D° Binnenl. o/m.	3	$32\frac{5}{16}$	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.			Metaliek	5	$68\frac{1}{4}$ $\frac{3}{16}$
Amort. Schuld.		$4\frac{7}{8}$	Dito bet. Amst.	5	74[illegible]
Portugal.			Dito Nation.	5	$67\frac{7}{16}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{7}{16}$
Londen nieuwe.	3		Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	

Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{3}{16}$, $\frac{1}{8}$; dito Onb. $20\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; Gren., te Lond. p. s. 100. $2\frac{1}{2}$ pct. $18\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$; Ecuad. $3\frac{3}{8}$.

Onze fondsenmarkt leverde in handel noch variatie iets belangrijks op. De stemming was eerder lusteloos dan willig.

Grenada's zijn weder merkbaar teruggeloopen door eenige aanzienlijke verkooporders, welke hoofdzakelijk in werkelijke werden geeffectuëerd.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.